

FÖRVALTNINGSDOMSTOLSSEKTORNS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2004

**Helsingfors förvaltningsdomstol
Kouvola förvaltningsdomstol
Kuopio förvaltningsdomstol
Rovaniemi förvaltningsdomstol
Tavastehus förvaltningsdomstol
Uleåborgs förvaltningsdomstol
Vasa förvaltningsdomstol
Åbo förvaltningsdomstol**

Marknadsdomstolen

Försäkringsdomstolen

Högsta förvaltningsdomstolen

	Sidan
1 VERKSAMHETSBIKEN	3
2 OMVÄRLDSANALYS	6
3 FÖRVALTNINGSDOMSTOLSSYSTEMET	12
4 RESURSERNA OCH VERKSAMHETEN	15
4.1 FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS RESURSER FÖR 2004	15
4.2 FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS MÅLSÄTTNINGAR FÖR 2004	17
4.3 DE REGIONALA FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNA	17
4.4 MARKNADSDOMSTOLEN	21
4.5 FÖRSÄKRINGSDOMSTOLEN	23
4.6 HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN	25
4.7 KVALITETSKONTROLL	28
4.8 SAMARBETET INOM FÖRVALTNINGSDOMSTOLSSEKTORN	30
4.9 DE ALLMÄNNA FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS DIARIEREFORM	31
5 UNDERSKRIFT	32
6 KONTAKTUPPGIFTER	33
Bilaga 1	35
Schema över förvaltningsdomstolssystemet	
Bilaga 2	36
De regionala förvaltningsdomstolarnas domkretsar	
Bilaga 3	37
De regionala förvaltningsdomstolarnas nyckeltal 2004	
Bilaga 4	40
Genomsnittlig behandlingstid för 2004 avgjorda ärenden i de olika regionala förvaltningsdomstolarna och de största ärendegrupperna (i månader)	

1 VERKSAMHETSBILEN

Detta är de regionala förvaltningsdomstolarnas, marknadsdomstolens, försäkringsdomstolens och högsta förvaltningsdomstolens första gemensamma verksamhetsberättelse. I berättelsen behandlas för första gången på ett övergripande sätt förvaltningsdomstolarnas verksamhet och verksamhetsbetingelser samt behoven att utveckla rättsskyddet. Dessutom publicerar förvaltningsdomstolarna egna årsberättelser för 2004, i vilka de närmare redogör för sin verksamhet. För Ålands förvaltningsdomstol ingår uppgifterna huvudsakligen i de allmänna domstolarnas och arbetsdomstolens gemensamma verksamhetsberättelse.

Till grunderna för en rättsstat hör att tjänsteutövningen är lagbunden och rättsskyddet garanteras. Enligt grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan.

Vid bedömningen av hur väl förvaltningens rättsskyddssystem fungerar gäller det att ta hänsyn till att lagar och andra bestämmelser ständigt förändras, vilket beror på att samhället blir allt mera komplicerat. Detta skapar ständigt nya typer av juridiska problem. Verksamhetsberättelsen är därför inte bara en redogörelse över förvaltningsdomstolarnas resurser och antalet ärenden som dessa domstolar behandlar. I berättelsen behandlas också förändringarna i den omgivande världen och ändringar av de tillämpliga rättsreglerna, för att man på detta sätt skall få en bild av rättsskyddsförväntningarna.

Under 2004 klarade förvaltningsdomstolarna väl av sin grundlagsenliga rättsskyddsuppgift. Denna bedömning är samtidigt ett tack till förvaltningsdomstolarnas personal för det arbete som vi gemensamt har utfört.

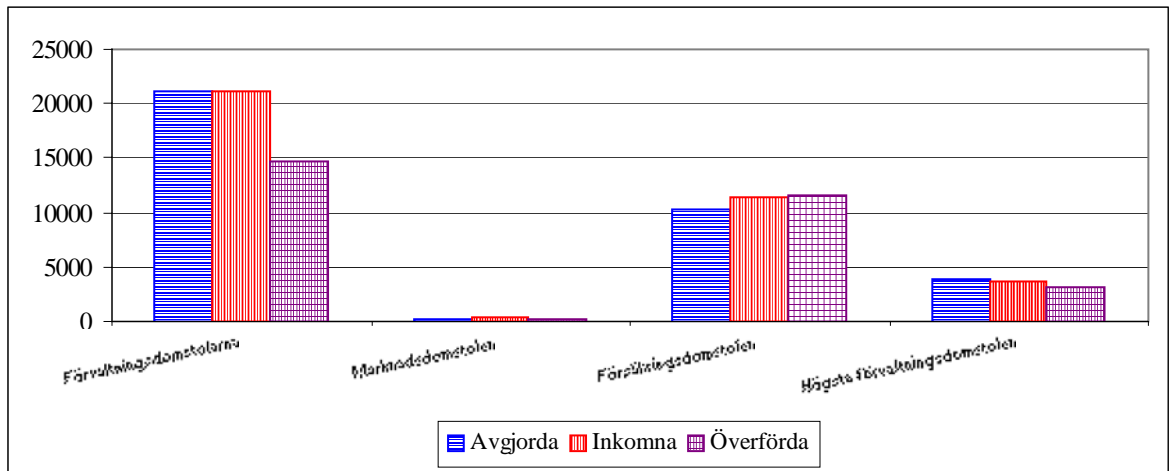
Att förvaltningen är laglig garanteras bland annat genom möjligheter att vid behov överklaga beslut hos förvaltningsdomstolarna. En fungerande rättsstat och den offentliga maktutövningens legitimitet är inte möjlig utan att det finns omfattande möjligheter att söka ändring i förvaltningsärenden.

De myndigheter som utövar offentlig makt fattar årligen miljoner förvaltningsbeslut inom olika förvaltningsområden och på olika nivåer inom förvaltningen. Även om förvaltningsförfarandet gör det möjligt att rätta fel, medför det stora antalet förvaltningsbeslut att förvaltningsdomstolarna årligen får över 30 000 rättstvister att avgöra.

Antalet ärenden i förvaltningsdomstolarna år 2004 framgår nedan. Utförligare statistiska uppgifter presenteras nedan i kapitel 4 "Resurserna och verksamheten".

	Avgjorda	Inkomna	Anhängiga 31.12.2004
Förvaltningsdomstolarna	21 101	21 049	14 726
Marknadsdomstolen	263	356	185
Försäkringsdomstolen	10 234	11 411	11 526
Högsta förvaltningsdomstolen	3 848	3 719	3 167

År 2004 avgjorda och inkomna ärenden samt ärenden som var anhängiga 31.12.2004

Förvaltningsdomstolarnas resurser är anspråkslösa i jämförelse med den offentliga förvaltningens andel av den nationella ekonomin. Under 2004 uppgick förvaltningsdomstolarnas personalresurser till sammanlagt 641 årsverken och deras verksamhetsutgifter till sammanlagt 41 036 000 euro. Årsverkerna och verksamhetsutgifterna 2004 framgår nedan.

Förvaltningsdomstolarna	427 årsverken	26 023 000 euro
Marknadsdomstolen	14 årsverken	976 000 euro
Försäkringsdomstolen	102 årsverken	5 781 000 euro
Högsta förvaltningsdomstolen	98 årsverken	8 256 000 euro

Rättsskyddet förverkligas kostnadseffektivt i förvaltningsdomstolarna. Detta beror på att det inte finns så många bestämmelser om det formella förfarandet i förvaltningsprocessen, på den aktiva processledning och utredningsskyldighet som föreskrivs i 33 § i förvaltningsprocesslagen (26.7.1996/586) samt på att förvaltningsdomstolsprocessen huvudsakligen är en skriftlig process. Förvaltningsdomstolarnas klienter kan oftast driva sina ärenden utan att köpa juridiska tjänster eller anlita statlig rättshjälp. I förvaltningsärenden tryggas möjligheten till rättsskydd med liten kostnadsrisk.

Den andel som förvaltningsdomstolarnas utgifter utgör av statshushållets kostnader för rättsskyddet framstår ännu klarare om man i bedömningen också beaktar de kostnader som staten har för offentlig rättshjälp. Uppgifter om antalet utförda åtgärder ingår till exempel i den första delrapport som Rättspolitiska forskningsinstitutet har publicerat om uppföljningen av rättshjälpsreformen (Rättspolitiska forskningsinstitutets publikationer nr 211). Det är rätt sällsynt med ärenden i förvaltnings- och specialdomstolarna, vilket syns i att dessa åtgärder endast utgör två procent av samtliga rättshjälpsbyråers åtgärder.

En medborgare upplever rättskipningen rättvis när lagstiftningen och övriga rättskällor tillämpas med yrkeskunskap av domstolarna när dessa avgör sina ärenden. Eftersom förvaltningsdomstolsprocessen i allmänhet är skriftlig, accentueras dessutom behovet att

motivera besluten väl. Trots detta är det skäl att i större utsträckning än tidigare försöka ordna muntliga förhandlingar, eftersom dessa ofta ger behövlig tilläggsutredning.

Juridifieringen av samhället, det ökade antalet rättsregler samt gemenskapsrättens ökade inverkan leder till att medborgarna söker rättsskydd hos förvaltningsdomstolarna i allt svårare juridiska spörsmål. Om rättsskyddet skall hålla samma kvalitet som hittills, behövs mera resurser för den kompletterande utbildningen av förvaltningsdomstolarnas personal.

Förvaltningsdomstolarnas beslut är viktiga inte bara för parterna i en rättegång, utan även i allmänare bemärkelse, eftersom de har vidsträckt återverkning på samhällets funktions- och konkurrensförmåga. Den omvärld i vilken förvaltningsdomstolarna arbetar beskrivs närmare i kapitel 2, "Omvärldsanalys".

Korta behandlingstider är en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna i förvaltningsdomstolarnas verksamhet. Förvaltningsdomstolarnas verksamhet har stora effekter för samhället. Även detta skapar behov av kortare behandlingstider. Nedan anges de genomsnittliga behandlingstiderna för de ärenden som avgjordes 2004.

Förvaltningsdomstolarna	8,8 månader
Marknadsdomstolen	5,0 månader
Försäkringsdomstolen	13,1 månader
Högsta förvaltningsdomstolen	11,9 månader

Förvaltningsdomstolarna utvecklar kontinuerligt på många olika sätt sitt arbete för att effektivisera avgörandet av sina ärenden. I vissa enskilda grupper av ärenden kunde den domföra domstolssammansättningen göras flexiblar. Att minska antalet ledamöter i en domför sammansättning är däremot inte något lyckat sätt att nå allmänna kostnadsbesparingar. Förvaltningsdomstolarna är besvärsinstanser och behandlar inte enkla registreringsärenden i första instans eller ansökningsärenden av motsvarande slag. Alltför få ledamöter i en sammansättning kunde äventyra rättsskyddet och det allmänna förtroendet för förvaltningsdomstolarnas avgöranden.

Under den senaste tiden har förvaltningsdomstolarna försökt göra sina beslut begripligare och mera detaljerade. Beslutsmotiveringarna kan inte förkortas till exempel med hänvisning till effektivitetsmålsättningar. Det är frågan om förvaltningsrättskipningens och rättsskyddets kvalitet.

De kvalitetskrav som ställs på beslutens innehåll samt behovet att oftare än hittills ordna muntliga förhandlingar och syneförrättningar kan medföra längre behandlingstider för förvaltningsdomstolarna, om inte dessa domstolars resurser ökas.

2 OMVÄRLDSANALYS

Förändringar i samhället. Statsrådet gav 18.11.2004 riksdagen en framtidsredogörelse, som behandlade befolkningsutvecklingen och befolkningspolitiken i Finland samt vilka åtgärder som borde vidtas för att föregripa förändringar i åldersstrukturen. Globaliseringen av ekonomin och befolkningens stigande ålder utgör en dubbel utmaning för Finland. Enligt redogörelsen kommer antalet personer som har fyllt 65 år att ha ökat med 600 000 personer år 2030. Samtidigt minskar antalet barn och personer i arbetsför ålder.

Den förändrade befolkningsstrukturen har verkningar för den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningen. Den har omfattande följder för den offentliga ekonomin och förskjuter också tyngdpunkterna i välfärdspolitiken. Förändringarna i befolkningsstrukturen förutsätter också kontinuerliga reformer av lagstiftningen, vilket har som följd att förvaltningsdomstolarna får avgöra social- och hälsovårdsfrågor som berör grunderna för välfärdssamhället.

Förvaltningsdomstolarnas beslut har stor betydelse för individen t.ex. i mentalvårds-, utlännings-, social- och utkomstskyddsärenden. Dessutom har de ärenden som behandlas av förvaltningsdomstolarna ofta omfattande samhälleliga och nationalekonomiska effekter.

Avgöranden av besvär som gäller planeringen av markanvändningen och byggandet eller skapandet av trafikförbindelser och informationssystem har konsekvenser för sysselsättningen. Som exempel kan nämnas de plane-, inlösnings-, miljötillstånds-, vatten- och vägplaneärenden som har varit förknippade med byggandet av en hamn i Nordsjö. Detta hamnbygge är också ett exempel på hur många olika tillståndssystem som blir aktuella i ett stort byggnadsprojekt. De miljötillstånd för stora industriella anläggningar som omfattas av bestämmelserna i det s.k. IPPC-direktivet (rådets direktiv 96/61/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar), och för vilka övergångstiden går ut år 2004, blir också en allt viktigare grupp av ärenden för samhället och näringslivet.

Förvaltningsdomstolarnas beslut i skatteärenden påverkar skattetagarnas, dvs. statens och kommunernas ekonomi. Å andra sidan kan ett beslut i ett skatteärende påverka en skattebetalares ekonomi med flera miljoner euro. Många skattebesvär har under de senaste åren gällt bl.a. bilbeskattningen, skattefri måltidsersättning till arbetstagare i vissa specialbranscher samt sjukförsäkrings- och folkpensionspremierna för skattskyldiga som har fått pensionsinkomster från utlandet. Skattebeslut överklagas hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Även avgöranden som gäller offentlig upphandling påverkar direkt den ekonomiska verksamheten. I dessa ärenden är marknadsdomstolen den första domstolsinstansen.

Beslut som de finländska förvaltningsdomstolarna fattar kan å andra sidan ha verkningar som sträcker sig till alla delar av Europa. Ett exempel på detta är högsta förvaltningsdomstolens årsboksavgörande HFD:2004:117, som gavs 22.12.2004. I detta avgörande konstaterade högsta förvaltningsdomstolen att en dividendtagare som är allmänt skattskyldig i Finland hade rätt till gottgörelse från bolagsskatt för dividend som betalats av ett bolag med säte i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.

Gemenskapsrätten. Det är i allmänhet förvaltningen som tillämpar Europeiska unionens författningar och den nationella lagstiftning som grundar sig på dessa författningar. Därför blir det ofta förvaltningsdomstolarna som får ta ställning till tolkningsfrågor i gemenskapsrätten. Den ökade internationaliseringen av de bestämmelser som blir tillämpliga i de olika fallen ökar också annars förvaltningsdomstolarnas behov av kompletterande utbildning.

Under de tio första åren av EU-medlemskapet gick i 37 fall en begäran om förhandsavgörande från Finland till Europeiska gemenskapernas domstol. Över hälften av fallen hade anknytning till förvaltningsrättskipning. Under åren 1995–2004 sändes begäran om förhandsavgörande i tolv fall från högsta förvaltningsdomstolen (C-412/96, C-237/97, C-513/99, C-9/00, C-101/00, C-114/01, C-15/01 och C-113/01, C-244/02, C-319/02, C-365/02, C-184/04, C-520/04), i ett fall från Kuopio förvaltningsdomstol (C-136/00), i ett fall från Helsingfors förvaltningsdomstol (C-398/03), i ett fall från Ålands förvaltningsdomstol (C-42/02), i ett fall från försäkringsdomstolen (C-351/00), i två fall från före detta Nylands länsrätt (C-213/96, C-233/97) samt i ett fall från före detta Lapplands länsrätt (C-389/99). Under samma tid sände dessutom landsbygdsnäringsarnas besvärdsnämnd in en begäran (de gemensamt behandlade ärendena C-9/97 och C-118/97), prövningsnämnden en (C-333/00) samt det tidigare konkurrensrådet likaså en (C-18/01).

Lagberedningsarbetet inom de olika sektorerna av förvaltningen. De bestämmelser som tillämpas inom den statliga och kommunala förvaltningen ändras hela tiden, varför förvaltningsdomstolarna ständigt blir tvungna att avgöra nya typer av rättstvister och ta ställning till om förvaltningsmyndigheternas beslut är lagliga. Om den lagstiftning som tillämpas inom förvaltningen vore tydlig och av hög kvalitet, skulle behovet att söka ändring hos förvaltningsdomstolarna minska. På motsvarande sätt minskar goda motiveringar behovet att söka ändring. I till exempel små kommuner kan kommunen dock ha en så liten personal att det kan vara svårt att få anställda som besitter en sådan särskild kunskap som tillämpningen av den allt mera invecklade lagstiftningen kräver, till exempel i socialärenden, vid offentlig upphandling och i miljövårdsärenden.

I statsbudgeten står domstolarnas verksamhetsutgifter under justitieministeriets huvudtitel. Förvaltningsdomstolarna tillämpar dock huvudsakligen lagar som inte har beretts av justitieministeriet utan av andra ministerier, främst handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet och miljöministeriet. Även de myndigheter i vilkas beslut ändring söks hos förvaltningsdomstolarna hör för det mesta till andra ministeriers än justitieministeriets förvaltningsområde eller till den kommunala förvaltningen.

Enskilda personers som söker ändring samt statliga och kommunala myndigheter behöver väl motiverade och snabba beslut av förvaltningsdomstolarna, inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde till exempel i frågor som gäller offentlig upphandling, inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde till exempel i frågor som gäller utkomstskyddet, inom finansministeriets förvaltningsområde till exempel i skatteärenden samt inom miljöministeriets förvaltningsområde till exempel i planläggningsärenden.

När de materiella regler som förvaltningsdomstolarna tillämpar bereds av flera olika ministerier, är det svårt att i lagberedningen på ett övergripande sätt bedöma hur en ny lagstiftning kommer att inverka på förvaltningsdomstolarnas verksamhet. Om bestämmelserna bereds separat inom varje sektor av förvaltningen utan att man gör någon tillräcklig utredning om vilka resurser verkställigheten och besvärssystemet kräver, kan det hända att lagstiftarens vilja inte förverkligas.

I statsrevisorernas 10.12.2004 daterade berättelse till riksdagen för år 2003 behandlades bland annat förvaltningsdomstolarnas verksamhet. I sitt ställningstagande konstaterade statsrevisorerna.

”När substanslagstiftningen ändrats har även bestämmelserna om sökande av ändring reviderats utan tillräckliga utredningar om konsekvenserna för verksamhetsförutsättningarna i fullföljdsinstanserna. Statsrevisorerna betonar att då framtida beslut fattas inom substanslagstiftningen om besvärssystemet skall hänsyn också tas till de faktiska verksamhetsförutsättningarna i fullföljdsinstanserna.”

Ett exempel på lagberedningen inom en bestämd sektor är markanvändnings- och bygglagen (5.2.1999/132), som bereddes av miljöministeriet och som trädde i kraft 1.1.2000. I reformen ändrades ändringssökandet så, att i största delen av planeärendena söks ändring i första instans hos de regionala förvaltningsdomstolarna. Före reformen söktes ändring i kommunernas planebeslut i allmänhet hos statliga förvaltningsmyndigheter, miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna. Markanvändnings- och bygglagen tillförde förvaltningsdomstolarna en ny, samhälleligt och nationalekonomiskt viktig grupp av ärenden. De regionala förvaltningsdomstolarna anvisades dock inte tilläggsresurser, även om behovet av sådana hade kalkylerats i den i sig väl beredda propositionen, eftersom det inte ankom på miljöministeriet, som beredde propositionen, att se till förvaltningsdomstolarnas resurser.

Reformen av markanvändnings- och bygglagen är också ett exempel på hur man i överensstämmelse med de övergripande principerna så småningom har koncentrerat ändringssökandet i förvaltningsmyndigheternas beslut till de regionala förvaltningsdomstolarna, i stället för att högsta förvaltningsdomstolen skulle fungera som första och enda besvärinstans. Om detta utvecklingsmål råder ett brett samförstånd.

Även riksdagen har ägnat uppmärksamhet åt att förvaltningsdomstolssystemet skall ha tillräckliga resurser. Riksdagen godkände 22.12.2004 statsbudgeten för 2005 (RP 151/2004 rd). Lagutskottet gav 15.10.2004 sitt utlåtande om propositionen (LaUB 18/2004 rd). I sitt utlåtande föreslog lagutskottet att förvaltningsdomstolarna skulle få ökade personalresurser.

Tanken att beredningsansvaret gärna borde överskrida gränserna mellan olika ministerierna, påpekades också i en framställning som högsta förvaltningsdomstolen 10.3.2003 gjorde till statsrådet om ändring av den lagstiftning som reglerar rättskipningen inom förvaltningen. I framställningen föreslogs ändringar i 49 lagar, som berörde flera olika ministeriers förvaltningsområden. Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till vissa ändringar i den lagstiftning som gäller förvaltningsprocessen (RP 112/2004 rd) avläts till riksdagen under 2004.

I det följande nämns exempel på vissa lagstiftningsreformer som under den senaste tiden har genomförts på olika ministeriers förvaltningsområden och som påverkar förvaltningsdomstolarnas verksamhet.

Inrikesministeriet	Den nya utlänningslagen (30.4.2004/301) trädde i kraft 1.5.2004. Genom den upphävdes den tidigare utlänningslagen. Utlänningsverkets beslut överklagas hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Genom den nya utlänningslagen utvidgades bland annat en utlännings möjlighet att söka ändring till att omfatta nästan samtliga beslut om uppehållstillstånd. En utlännings arbetsgivare gavs möjlighet att hos förvaltningsdomstolen överklaga beslut som gäller arbetstagarens uppehållstillstånd. Utlänningsverket fick möjlighet att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen i sådana beslut av förvaltningsdomstolarna med vilka förvaltningsdomstolarna hade upphävt eller ändrat ett beslut av Utlänningsverket. Exaktare bestämmelser infördes även om vilken förvaltningsdomstol som är behörig att behandla ett ärende som gäller beviljande av uppehållstillstånd med stöd av familjeband.
Finansministeriet	Reformen av företags- och kapitalbeskattningen (RP 92/2004 rd) godkändes av riksdagen 30.6.2004. De lagändringar som reformen innebär kommer att medföra många nya situationer i tillämpningen av dessa rättsregler i beskattningen. I skatteärenden accentueras gemenskapsrättens betydelse och särskilt i den direkta beskattningen har även gemenskapsdomstolens förhandsavgöranden fått ökad betydelse.
Undervisningsministeriet	Ändringen av kyrkolagen (30.12.2003/1274) trädde i kraft 1.1.2004. Besvär anförs härefter hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Genom denna ändring av kyrkolagen styrdes sökandet av ändring i första instans från domkapitlen till de regionala förvaltningsdomstolarna. I dessa ärenden är högsta förvaltningsdomstolen därför inte längre första domstolsinstans.
Kommunikations- ministeriet	Den nya kommunikationsmarknadslagen (23.5.2003/393) trädde i kraft 25.7.2003. I beslut som meddelas med stöd av nämnda lag söks beroende på ärendet ändring antingen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna eller marknadsdomstolen.

Handels- och
industriministeriet

Lagen om utsläppshandel (30.7.2004/683) trädde i kraft 4.8.2004. Med stöd av denna lag beviljade statsrådet 21.12.2004 enskilda anläggningar utsläppsrätter för åren 2005-2007. Beslutet grundade sig på ett förslag till nationell fördelningsplan, som Europeiska kommissionen hade godkänt 20.10.2004. Ändring i beslut som har meddelats med stöd av lagen om utsläppshandel söks hos de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Lagen om ändring av elmarknadslagen (21.12.2004/1172) trädde i kraft 27.12.2004. Lagen om ändring av naturgasmarknadslagen (30.12.2004/1293) trädde i kraft 1.1.2005. Enligt lagändringen fastställer naturgasmarknadsmyndigheten metoderna för prissättning av naturgasnättjänster innan dessa införs. Ändring i beslut som meddelas med stöd av antingen elmarknadslagen eller naturgasmarknadslagen söks beroende på ärendet antingen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna eller marknadsdomstolen.

Handels- och industriministeriet tillsatte 1.10.2003 en arbetsgrupp, som fick i uppdrag att bereda en ändring av lagen om offentlig upphandling (23.12.1992/1505) och de förordningar som har utfärdats med stöd av den. Arbetsgruppens 15.11.2004 daterade promemoria har sänts för utlåtanden. Lagen om offentlig upphandling tillämpas av marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

Social- och hälsovårds-
ministeriet

Arbetspensionsreformen trädde i kraft 1.1.2004. I den framträder tydligt den yrkesinriktade rehabiliteringens betydelse (RP 154/2003 rd med förslag till ändring av den privata sektorns arbetspensionslagstiftning). Samtidigt utvidgades möjligheten att söka ändring i rehabiliteringsärenden hos försäkringsdomstolen.

Reformerna av arbetspensionssystemen trädde i kraft 1.1.2005. Inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen genomfördes också 1.1.2005 en reform av försäkringsbolagens totala kostnadsansvar. Såväl i pensions- som olycksfallsförsäkringsärenden söks efter nämndbehandling ändring hos försäkringsdomstolen.

Lagarna om vårdgaranti trädde i kraft 1.3.2005 (RP 77/2004 med förslag till lagar om ändring av folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård samt vissa andra lagar). Lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa träder i kraft 1.5.2005.

Miljöministeriet

Lagen om vattenvårdsförvaltningen (30.12.2004/1299) trädde i kraft 31.12.2004. Genom den samt vissa andra författningsändringar implementerades bestämmelser i ett direktiv från 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. Direktivet förenhetligar skyddet av vatten inom Europeiska unionen (rådets direktiv 2000/60/EG). Genom reformen utfärdades bestämmelser bland annat om klassificeringen av vattendrag, de allmänna målsättningarna i fråga om vattendragens tillstånd samt utredningen av faktorer som påverkar vattendragens tillstånd, olika myndigheters uppgifter samt om hur planeringen av vattenvården ordnas samt hur medborgare och olika aktörer kan delta i planeringen. Ändring i vattenärenden söks hos de allmänna förvaltningsdomstolarna.

3 FÖRVALTNINGSDOMSTOLSSYSTEMET

Rättsskyddet i förvaltningsärenden

Enligt grundlagen utövas den dömande makten av oberoende domstolar, med högsta förvaltningsdomstolen och högsta domstolen som högsta domstolar. Allmänna förvaltningsdomstolar är högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna. Allmänna domstolar är högsta domstolen, hovrätterna och tingsrätterna. Om specialdomstolar som utövar domsrätt på bestämda områden bestäms i lag.

Enligt grundlagens rättsstatsprincip skall utövningen av offentlig makt grunda sig på lag. I all offentlig verksamhet skall lagen följas. Att den offentliga makten även i praktiken utövas på ett lagenligt sätt garanteras genom möjligheten att överklaga förvaltningsbeslut hos förvaltningsdomstolarna. Genom förvaltningsrättskipningen kan individer, företag och andra privaträttsliga sammanslutningar få rättsskydd, men i vissa grupper av ärenden har även förvaltningsmyndigheter rätt att överklaga en annan förvaltningsmyndighets beslut.

Huvudregeln är att en förvaltningsmyndighets beslut kan överklagas hos den allmänna regionala förvaltningsdomstolen. I vissa grupper av ärenden söks ändring dock hos en specialdomstol eller överklagas beslutet direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvärsförfarandet föregås ofta av ett administrativt rättelseförfarande.

De allmänna juridiska principerna för sökande av ändring är delvis förklaringen till att Finland mestadels utan några stora förändringar av systemet har kunnat möta de internationella människorättskonventionernas krav på en rättvis rättegång samt de villkor som i rättsskyddssyfte skall uppfyllas.

Förvaltningsdomstolssystemet avbildas schematiskt i bilaga 1.

De regionala förvaltningsdomstolarna

De allmänna regionala förvaltningsdomstolarna är förvaltningsdomstolarna i Helsingfors, Kouvola, Kuopio, Rovaniemi, Tavastehus, Uleåborg, Vasa och Åbo. Förvaltningsdomstolarna bildades av länsrätterna, som hade inrättats 1955, samt av vattenöverdomstolen. Förvaltningsdomstolarna inledde sin verksamhet 1.11.1999. Deras verksamhet regleras i lagen om förvaltningsdomstolarna (26.3.1999/430).

I landskapet Åland är den allmänna regionala förvaltningsdomstolen Ålands förvaltningsdomstol. Lagen om Ålands förvaltningsdomstol (28.6.1994/547) trädde i kraft 1.10.1994. I beslut av Ålands förvaltningsdomstol kan sökas ändring hos högsta förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolens grundlagsenliga övervakningsskyldighet omfattar också denna förvaltningsdomstol. Ålands förvaltningsdomstol verkar dock i anslutning till Ålands tingsrätt.

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar består av ett eller flera sådana landskap som avses i lagen om landskapsindelning (11.12.1997/1159). I vissa grupper av ärenden kan en förvaltningsdomstols domkrets dock omfatta hela landet. Samtliga

mervärdesskatte-, tull- och accisärenden samt asylärenden har t.ex. koncentrerats till Helsingfors förvaltningsdomstol. På motsvarande sätt har alla ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om tillstånd eller skyldigheter enligt vattenlagen (19.5.1961/264) och miljöskyddslagen (4.2.2000/86) koncentrerats till Vasa förvaltningsdomstol. Även i fråga om vissa av dessa grupper av ärenden hör landskapet Åland dock till Ålands förvaltningsdomstols domkrets.

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar framgår av kartan i bilaga 2.

Marknadsdomstolen

Marknadsdomstolen är en specialdomstol till vilken har koncentrerats alla de ärenden som nämns i lagen om konkurrensbegränsningar (27.5.1992/480), lagen om offentlig upphandling, lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (28.12.2001/1528) samt vissa andra ärenden som marknadsdomstolen enligt lag är behörig att behandla.

Marknadsdomstolens verksamhet regleras av lagen om marknadsdomstolen (28.12.2001/1527). Den trädde i kraft 1.3.2002, då marknadsdomstolen inledde sin verksamhet.

I konkurrens- och upphandlingsärenden iaktas i fråga om det processuella förfarandet lagen om konkurrensbegränsningar och lagen om offentlig upphandling samt även förvaltningsprocesslagen. I marknadsdomstolens beslut i konkurrens- och upphandlingsärenden söks ändring hos högsta förvaltningsdomstolen.

I marknadsrättsliga ärenden iaktas lagen om behandlingen av vissa marknadsrättsliga ärenden samt rättegångsbalken (1.1.1734/4). I marknadsdomstolens beslut i marknadsrättsliga ärenden söks ändring genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen beviljar besvärstillstånd.

Försäkringsdomstolen

Försäkringsdomstolen är en specialdomstol till vilken har koncentrerats bland annat arbetspensions- och andra förvärvspensionsärenden, folkpensionsärenden, ärenden som gäller olycksfall i arbete, utkomstskydd för arbetslösa, skada ådragen i militärtjänst, brottskador, bostadsbidrag, studiestöd, handikappbidrag, rehabilitering samt vårdbidrag för barn eller pensionstagare.

Försäkringsdomstolen grundades genom en lag år 1942 och ersatte det tidigare försäkringsrådet. Den gällande lagen om försäkringsdomstolen (21.2.2003/132) trädde i kraft 1.5.2003.

Ändring i ärenden som berör socialförsäkringsbaserat utkomstskydd behandlas i försäkringsdomstolen, medan ändring i ärenden som berör socialvårdsbaserat utkomstskydd söks hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Besvär över kommunala myndigheters beslut i socialvårdsfrågor, t.ex. frågor som berör basutkomstskyddet, dvs. utkomststödsärendena och ärenden som berör service och stöd på grund av handikapp, behandlas av de allmänna förvaltningsdomstolarna.

I de ärenden som försäkringsdomstolen behandlar är den högsta besvärinstans. Ändring i beslut av inrättningar och bolag som beviljar förmåner söks först hos besvärsnämnderna, vilka är pensionsnämnden, statens pensionsnämnd, kommunernas pensionsnämnd, prövningsnämnden, olycksfallsnämnden, arbetslöshetsskydds-nämnden och studiestödsnämnden.

I sin rättskipning tillämpar försäkringsdomstolen förvaltningsprocesslagen. Försäkringsdomstolen kan undanröja sina egna lagakraftvunna avgöranden, men i övrigt har det extraordinära ändringssökandet i försäkringsdomstolens avgöranden styrts i huvudsak till högsta förvaltningsdomstolen. I vissa olycksfallsärenden kan besvärstillstånd sökas hos högsta domstolen. I dessa ärenden sker också det extraordinära ändringssökandet hos högsta domstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen

Enligt grundlagen utövar högsta förvaltningsdomstolen den högsta domsrätten i förvaltningsmål. Högsta förvaltningsdomstolen övervakar rättskipningen inom sitt eget behörighetsområde och kan även göra framställningar till statsrådet om lagstiftningsåtgärder.

Högsta förvaltningsdomstolen grundades genom lag 22.7.1918/74 och inledde sin verksamhet 2.9.1918.

Största delen av de ärenden som högsta förvaltningsdomstolen behandlar gäller beslut av regionala förvaltningsdomstolar. Vissa beslut av förvaltningsmyndigheterna överklagas dock direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Följaktligen får t.ex. statsrådets och ministeriernas beslut överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen, men endast på den grunden att beslutet är lagstridigt.

Även i vissa nämnders beslut kan ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Sådana nämnder, i vilka processen regleras av förvaltningsprocesslagen, är landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde samt patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde. Inom finansministeriets förvaltningsområde överklagas dessutom centralskattenämndens och tjänstemannanämndens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen.

Största delen av de grupper av ärenden som högsta förvaltningsdomstolen behandlar omfattas inte av systemet med besvärstillstånd. De viktigaste grupperna av ärenden för vilka den lagstiftning som reglerar dessa ärenden föreskriver att besvärstillstånd måste sökas är skatteärendena, utlänningsärendena och utkomststödsärendena. Grunderna för beviljandet av besvärstillstånd är dock utformade så, att sökandet av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen är möjligt också annars än enbart inom ramen för ett prejudikatsystem.

4 RESURSERNA OCH VERKSAMHETEN

4.1 FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS RESURSER FÖR 2004

Statsbudgeten 2004. Riksdagen antog 19.12.2003 statsbudgeten för 2004. Den ordinarie statsbudgetens slutsumma var 37 065 miljoner euro, av vilket 671 miljoner euro gick till justitieministeriets förvaltningsområde (huvudtitel 25). Domstolarnas andel (kapitlet 25.10) var 219 miljoner euro, vilket representerar 0,6 procent av anslagen i statsbudgeten och 33 procent av anslagen till justitieministeriets förvaltningsområde.

I statsbudgeten för 2004 gällde momentet 25.10.22 högsta förvaltningsdomstolens verksamhetsutgifter, för vilka anslogs 8 412 000 euro. Momentet 25.10.21 gällde högsta domstolens verksamhetsutgifter. För de övriga domstolarnas, dvs. andra än högsta förvaltningsdomstolens och högsta domstolens verksamhetsutgifter, reserverades ännu under 2004 anslagen på samma moment, dvs. momentet 25.10.23. För att riksdagen bättre än hittills skall kunna bedöma hur stora resurser ett fungerande förvaltningsdomstolssystem förutsätter, borde i statens budgetförslag finnas ett eget moment för de övriga förvaltningsdomstolarnas verksamhetsutgifter. På detta moment skulle reserveras anslag för de regionala förvaltningsdomstolarnas, marknadsdomstolens samt försäkringsdomstolens verksamhetsutgifter. I statsbudgeten för 2005 ingick en dispositionsplan för de regionala förvaltningsdomstolarnas, marknadsdomstolens och försäkringsdomstolens verksamhetsutgifter.

Rättegångsavgifter eller andra avgifter som domstolarna bär upp med stöd av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (26.7.1993/701) står inte till domstolarnas eget förfogande.

De faktiska verksamhetsutgifterna 2004. År 2004 var de regionala förvaltningsdomstolarnas faktiska verksamhetsutgifter 26 023 000 euro, marknadsdomstolens 976 000 euro, försäkringsdomstolens 5 781 000 euro och högsta förvaltningsdomstolens 8 256 000 euro.

Samtliga förvaltningsdomstolars faktiska verksamhetsutgifter för 2004 uppgick till sammanlagt 41 036 000 euro, dvs. till 6,2 procent av verksamhetsutgifterna för justitieministeriets förvaltningsområde (kontona 150 Justitieministeriet och 151 Brottpåföljdsverket), som sammanlagt uppgick till 661 776 000 euro.

I domstolarnas verksamhetsutgifter ingår hyrorna för domstolarnas verksamhetsutrymmen, men hyresavtalen har ingåtts mellan justitieministeriet och olika hyresvärdar.

Av de utgifter som informationstekniken och den kompletterande utbildningen av personalen medför ingår största delen inte i domstolarnas verksamhetsutgifter, utan i verksamhetsutgifterna för justitieförvaltningens datateknikcentral och på motsvarande sätt i verksamhetsutgifterna för justitieministeriets utbildningsenhet.

Förvaltningsdomstolarnas förverkligade verksamhetsutgifter (1000 euro)

	2001	2002	Förändr. 02-01	2003	Förändr. 03-02	2004	Förändr. 04-03	Andel av de totala utgifterna	
								2001	2004
Förvaltningsdomstolarna sammanlagt									
Löner	29 588	32 087	8 %	33 058	3 %	34 389	4 %	85 %	84 %
Hyror	3 166	3 511	11 %	3 656	4 %	4 054	11 %	9 %	10 %
Investeringar	93	291	213 %	192	-34 %	180	-6 %	0 %	0 %
Övriga utgifter	2 001	2 445	22 %	2 406	-2 %	2 413	0 %	6 %	6 %
Sammanlagt	34 848	38 334	10 %	39 312	3 %	41 036	4 %	100 %	100 %
Högsta förvaltningsdomstolen									
Löner	5 885	6 353	8 %	6 343	0 %	6 607	4 %	82 %	80 %
Hyror	818	830	1 %	838	1 %	1 008	20 %	11 %	12 %
Investeringar	12	15	21 %	119	690 %	9	-92 %	0 %	0 %
Övriga utgifter	442	646	46 %	669	4 %	631	-6 %	6 %	8 %
Sammanlagt	7 157	7 843	10 %	7 968	2 %	8 256	4 %	100 %	100 %
De regionala förvaltningsdomstolarna									
Löner	19 356	20 675	7 %	21 418	4 %	22 222	4 %	86 %	85 %
Hyror	1 853	1 976	7 %	2 070	5 %	2 299	11 %	8 %	9 %
Investeringar	50	143	188 %	48	-66 %	150	213 %	0 %	1 %
Övriga utgifter	1 279	1 334	4 %	1 370	3 %	1 352	-1 %	6 %	5 %
Sammanlagt	22 537	24 128	7 %	24 906	3 %	26 023	4 %	100 %	100 %
Marknadsdomstolen									
	(2001 före reformen)								
Löner	206	627	204 %	673	7 %	731	9 %	80 %	75 %
Hyror	28	150	428 %	168	12 %	169	1 %	11 %	17 %
Investeringar	0	97	#####	7	-93 %	0	-94 %	0 %	0 %
Övriga utgifter	24	132	460 %	70	-47 %	76	7 %	9 %	8 %
Sammanlagt	258	1 006	290 %	918	-9 %	976	6 %	100 %	100 %
Försäkringsdomstolen									
Löner	4 141	4 432	7 %	4 624	4 %	4 828	4 %	85 %	84 %
Hyror	466	555	19 %	581	5 %	578	0 %	10 %	10 %
Investeringar	31	36	16 %	18	-49 %	20	8 %	1 %	0 %
Övriga utgifter	257	334	30 %	297	-11 %	355	20 %	5 %	6 %
Sammanlagt	4 896	5 357	9 %	5 520	3 %	5 781	5 %	100 %	100 %

Personalresurser. Under 2004 uppgick alla förvaltningsdomstolarnas faktiska personalresurser till ca 641 årsverken (en ökning med ca 5 årsverken jämfört med 2003). Av dessa fullgjordes 427,4 årsverken i de regionala förvaltningsdomstolarna (ökning 1,4 årsverken), 13,9 årsverken i marknadsdomstolen (ökning 0,9 årsverken), 101,9 årsverken i försäkringsdomstolen (ökning 2,9 årsverken) samt 97,6 årsverken i högsta förvaltningsdomstolen (minskning 0,4 årsverken).

Av alla de 641 årsverken som fullgjordes i förvaltningsdomstolarna hänförde sig 207 till domartjänster, 197 till föredragandetjänster och motsvarande tjänster samt 237 till övriga tjänster.

Under 2004 fanns vid förvaltningsdomstolarna 191 ordinarie domartjänster.

4.2 FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS MÅLSÄTTNINGAR FÖR 2004

Grundlagen. Enligt grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Förvaltningsdomstolarnas mål är att trygga det grundlagsenliga rättsskyddet.

Statsbudgeten 2004. I den del av statsbudgeten för 2004 som gäller justitieministeriet konstateras att behandlingstiderna för avgörande av ärenden i domstolarna förkortas och skillnaderna i fråga om de olika domstolarna när det gäller behandlingstiderna minskas. Vid förvaltningsdomstolarna fästs särskild vikt vid behandlingstiderna i fråga om avgöranden som är betydelsefulla med tanke på samhället eller utvecklandet av regionerna.

Förhandlingar med justitieministeriet. Helsingfors, Kouvola, Kuopio, Rovaniemi, Tavastehus, Uleåborgs, Vasa och Åbo förvaltningsdomstolar samt marknadsdomstolen, försäkringsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen förde hösten 2003 var för sig så kallade resultatförhandlingar med justitieministeriet. Vid förhandlingarna kom man överens om respektive förvaltningsdomstols resurser för 2004 samt gjorde en bedömning av hur många ärenden förvaltningsdomstolen i fråga kommer att avgöra under 2004. De förhandsbedömningar av verksamheten under 2004 som framgår av statistiken nedan baserar sig på dessa separata förhandlingar och skiljer sig från målsättningarna i statsbudgeten för 2004.

4.3 DE REGIONALA FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNA

Resurser. De regionala förvaltningsdomstolarnas förverkligade verksamhetsutgifter var 26 miljoner euro år 2004. Av verksamhetsutgifterna var 85 procent löner och 9 procent hyror för verksamhetslokalerna.

Vid förvaltningsdomstolarna fanns under året 147 ordinarie domartjänster.

De förverkligade personalresurserna vid de regionala förvaltningsdomstolarna omfattade år 2004 sammanlagt 427 årsverken. Av årsverkena hänförde sig 156 till domartjänster, 130 till föredragandetjänster och 141 till övriga tjänster.

Målsättningar. I statsbudgeten 2004 var målsättningen för förvaltningsdomstolarna att genom utvecklande av arbetsmetoderna och personalstrukturen utöka avgörandekapaciteten och förkorta behandlingstiderna. Vidare var målet att andelen gamla ärenden, dvs. ärenden som varit anhängiga längre tid än ett år, skall minska. Samma mål gäller också skillnaderna i fråga om behandlingstid vid de olika förvaltningsdomstolarna. Målet var att den genomsnittliga behandlingstiden för de ärenden som avgjordes 2004 skulle vara 8,5 månader och att det nyckeltal som anger resurshushållningen skulle vara 1 232 euro/avgjort ärende.

Avgjorda ärenden. Under 2004 avgjorde de regionala förvaltningsdomstolarna 21 101 rättskipningsärenden.

Av avgörandena innebar ca 21 procent att det beslut i vilket ändring söktes ändrades eller att ärendet återförvisades till den myndighet som hade fattat beslutet. I ca 10 procent av fallen avvisades ärendena utan prövning.

Den genomsnittliga behandlingstiden för de ärenden som förvaltningsdomstolarna avgjorde var 2004 ca 8,8 månader (9,4 månader 2003). Det förekom stora variationer i de olika förvaltningsdomstolarnas behandlingstider. Den kortaste genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda ärenden var 6,1 månad (7,0 månader 2003) och den längsta 12,3 månader (11,6 månader 2003).

I statsbudgeten för 2004 avsedda beslut av stor betydelse för samhällsutvecklingen eller utvecklingen av regionerna är ofta beslut som de regionala förvaltningsdomstolarna fattar med tillämpning av markanvändnings- och bygglagen. Under 2004 var den genomsnittliga behandlingstiden för beslut som meddelades i bygg- och miljöärenden 10,3 månader (10,8 månader år 2003). Under 2004 var de avgjorda ärendenas genomsnittliga behandlingstid för planläggningsärenden 12,6 månader, för undantagstillståndsärenden 9,7 månader och för bygglovsärenden 7,9 månader.

Behandlingstiden för avgjorda social- och hälsovårdsärenden var i medeltal 5,4 månader. I ärenden som gällde den direkta beskattningen var den genomsnittliga behandlingstiden 13,2 månader. I kommunalärenden var den genomsnittliga behandlingstiden 10,4 månader. I utlänningsärenden var den genomsnittliga behandlingstiden 8,9 månader. För övriga ärenden var den genomsnittliga behandlingstiden 7,9 månader.

I de ärenden som avgjordes 2004 var behandlingstiden kortare än 6 månader i 40 procent av ärendena (37 procent år 2003). Gamla ärenden, dvs. ärenden som hade varit anhängiga längre tid än ett år utgjorde 27 procent av alla avgjorda ärenden (29 procent år 2003).

Den genomsnittliga behandlingstiden för de asylärenden som avgjordes av Helsingfors förvaltningsdomstol under 2004 var 11,2 månader. Den genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda mervärdesskatteärenden var 14,7 månader samt för tull-

och accisärenden 11,9 månader. För de vattenärenden som avgjordes av Vasa förvaltningsdomstol var den genomsnittliga behandlingstiden 11,0 månader och för miljötillståndsärenden 9,8 månader. Rättsprocesserna i dessa grupper av ärenden har koncentrerats till Helsingfors respektive Vasa förvaltningsdomstolar.

Det nyckeltal som anger resurshushållningen var 1 233 euro/avgjort ärende.

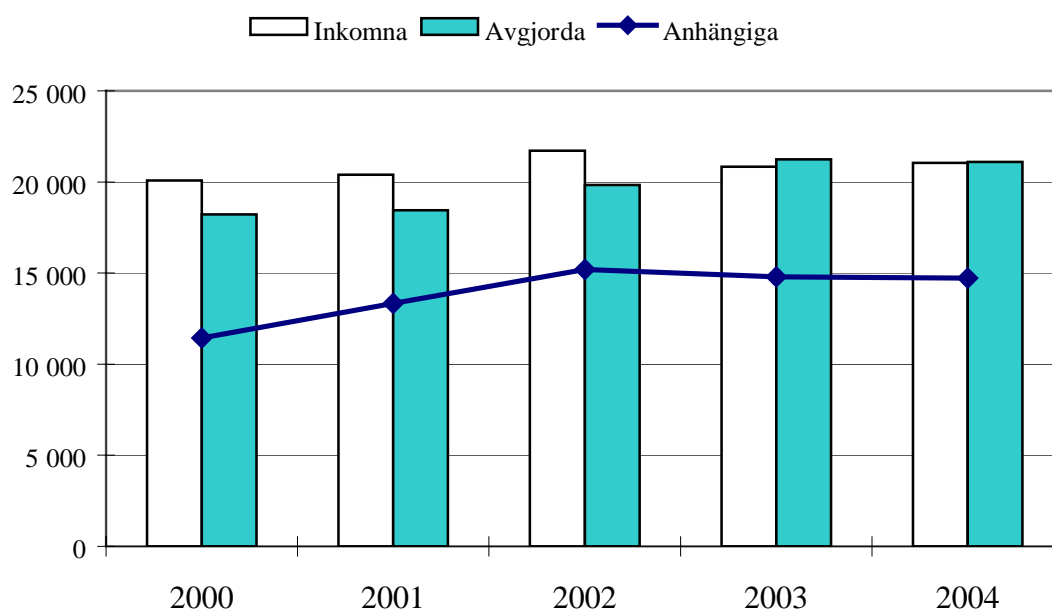
Inkomna ärenden. Under 2004 fick förvaltningsdomstolarna motta 21 049 nya rättskipningsärenden. Av de inkomna ärendena var 30 procent socialärenden, 19 procent skatteärenden, 12 procent bygg- och miljöärenden samt 10 procent utlänningsärenden. Antalet bygg- och miljöärenden samt utlänningsärenden ökade, medan antalet skatteärenden minskade från året innan.

Till 2005 överförda ärenden. Vid utgången av 2004 var 14 726 rättskipningsärenden anhängiga vid förvaltningsdomstolarna.

Muntliga förhandlingar, syneförrättningar och inspektioner. Under 2004 ordnade förvaltningsdomstolarna muntlig förhandling i 384 ärenden och syn i 80 ärenden samt inspektion i 46 ärenden.

Ålands förvaltningsdomstol. Nyckeltalen för Ålands förvaltningsdomstols verksamhet ingår i de allmänna domstolarnas verksamhetsberättelse, där de finns bland uppgifterna om Ålands tingsrätt. Under 2004 avgjorde Ålands förvaltningsdomstol 113 rättskipningsärenden och fick motta 108 nya rättskipningsärenden. Vid utgången av 2004 var 38 rättskipningsärenden anhängiga vid Ålands förvaltningsdomstol. Ålands förvaltningsdomstol har en förvaltningsdomare. Förvaltningsdomstolen är sammansatt så, att de övriga ledamöterna är domare vid Ålands tingsrätt.

Antalet ärenden i de regionala förvaltningsdomstolarna 2000 – 2004

Förvaltningsdomstolarna sammanlagt	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Personalmängd (årsverken)	432	426	427,5	+ 1	428	0 %

Förvaltningsdomstolarna sammanlagt	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Verksamhetsutgifter (1000 euroa)	24 128	24 883	26 023	+ 5 %	26 032	0 %

Förvaltningsdomstolarna sammanlagt	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Avgjorda	19 842	21 236	21 101	- 1 %	20 300	+ 4 %
Inkomna	21 714	20 836	21 049	+ 1 %	21 110	0 %
Anhängiga 31.12.2004	15 202	14 784	14 726	0 %	15 594	- 6 %

Förvaltningsdomstolarna sammanlagt	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Produktivitet (avgöranden/årsverke)	46	50	49	- 1 %	47	+ 4 %
Resurshushålln. (euro/ avgjort ärende)	1 216	1 172	1 233	+ 5 %	1 282	- 4 %

Förvaltningsdomstolarna sammanlagt	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Genomsnittlig behandlingstid (månader)	8,0	9,4	8,8	- 0,6	8,5	+ 0,3

De enskilda förvaltningsdomstolarnas nyckeltal för 2004 framgår av bilaga 3.

De enskilda förvaltningsdomstolarnas uppgifter om de genomsnittliga behandlingstiderna för ärenden som avgjorts under 2004 framgår av bilaga 4. Uppgifterna presenteras särskilt för var och en av de största grupperna av ärenden.

4.4 MARKNADSDOMSTOLEN

Resurser. Marknadsdomstolens förverkligade verksamhetsutgifter var 1 miljon euro för år 2004. Av verksamhetsutgifterna var 75 procent löner och 17 procent hyror för verksamhetslokalerna.

Vid marknadsdomstolen fanns under året 5 ordinarie domartjänster.

De förverkligade personalresurserna vid marknadsdomstolen omfattade år 2004 sammanlagt 14 årsverken. Av årsverkena hänförde sig 6 till domartjänster, 3 till beredningsutgifter och 5 till övriga tjänster.

Målsättningar. I statsbudgeten för 2004 uppställdes som mål att den genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda ärenden skulle vara 5 månader och att det nyckeltal som anger resurshushållningen skulle vara 4 600 euro/avgjort ärende.

Avgjorda ärenden. Under 2004 avgjorde marknadsdomstolen 263 rättskipningsärenden.

Av de avgjorda ärendena gällde 245, dvs. 93 procent, offentlig upphandling. I 38 procent av dessa ärenden bifölls ansökan och i 35 procent avslogs ansökan. Utan prövning avvisades 9 procent av ärendena och i 18 procent av fallen avskrevs ärendet. Under året gav marknadsdomstolen 5 beslut i ärenden som gällde konkurrensbegränsning och 13 beslut i marknadsrättsliga ärenden.

Den genomsnittliga behandlingstiden för de ärenden som marknadsdomstolen avgjorde 2004 var 5,0 månader (3,8 månader 2003). Den genomsnittliga behandlingstiden för ärenden som gällde offentlig upphandling var 4,5 månader (2,8 månader 2003). För konkurrensbegränsningsärendena var den genomsnittliga behandlingstiden 15 månader (14 månader 2003). I marknadsrättsliga ärenden var den genomsnittliga behandlingstiden 8,2 månader (7,5 månader 2003).

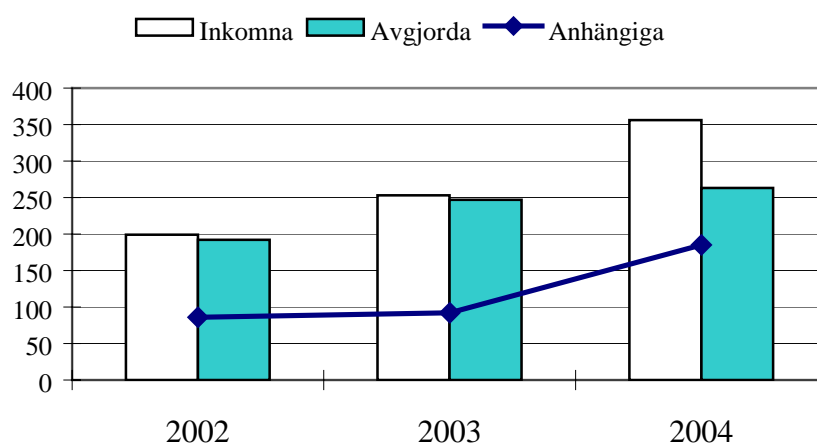
Det nyckeltal som anger resurshushållningen var 3 712 euro/avgjort ärende.

Inkomna ärenden. Under 2004 fick marknadsdomstolen motta 356 nya rättskipningsärenden. Ökningen bestod särskilt av ansökningar gällande offentlig upphandling, men även i de övriga grupperna av ärenden skedde en tillväxt.

Till 2005 överförda ärenden. Vid utgången av 2004 var 185 rättskipningsärenden anhängiga vid marknadsdomstolen.

Muntliga förhandlingar och huvudförhandlingar. Under 2004 ordnade marknadsdomstolen två muntliga förhandlingar i ärenden som gällde offentlig upphandling. I marknadsrättsliga ärenden, där den processuella lagen är rättegångsbalken, hölls 7 förberedelsesammanträden och 9 huvudförhandlingar.

Antalet ärenden i marknadsdomstolen 2002-2004

Marknadsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Personalmängd (årsverken)	12	13	14	+ 1	13	+1

Marknadsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Verksamhetsutgifter (1000 euro)	1 006	914	976	+ 7 %	950	+ 3 %

Marknadsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Avgjorda	192	247	263	+ 6 %	230	+ 14 %
Inkomna	199	253	356	+ 41 %	250	+ 42 %
Anhängiga 31.12.2004	86	92	185	+ 101 %	112	+ 65 %

Marknadsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Produktivitet (avgöranden/årsverke)	16	19	19	- 2 %	18	+ 6 %
Resurshushålln. (euro/ avgjort ärende)	5 242	3 699	3 712	0 %	4 130	- 10 %

Marknads- domstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Genomsnittlig behandlingstid (månader)	5,3	3,8	5,0	+ 1,2	5	0 %

4.5 FÖRSÄKRINGSDOMSTOLEN

Resurser. Försäkringsdomstolens förverkligade verksamhetsutgifter var 6 miljoner euro år 2004. Av verksamhetsutgifterna var 84 procent löner och 10 procent hyror för verksamhetslokalerna.

Vid försäkringsdomstolen fanns under året 18 ordinarie domartjänster.

De förverkligade personalresurserna vid försäkringsdomstolen omfattade år 2004 sammanlagt 102 årsverken. Av årsverkerna hänförde sig 23 till domartjänster, 29 till föredragandetjänster och 50 till övriga tjänster.

Målsättningar. I statsbudgeten för 2004 uppställdes som mål att den genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda ärenden skulle vara 11 månader och att det nyckeltal som anger resurshushållningen skulle vara 492 euro/avgjort ärende.

Avgjorda ärenden. Under 2004 avgjorde försäkringsdomstolen 10 234 rättskipningsärenden.

I de 8 345 avgjorda besvärärendena ändrades den lägre instansens beslut i ca 16 procent av ärendena. I 1 873 fall gällde avgörandet undanröjande av beslut. I ca 77 procent av dessa avgöranden bifölls ansökan. I ca 2 procent av avgörandena avvisades ansökan om ändring utan prövning.

Den genomsnittliga behandlingstiden för de ärenden som försäkringsdomstolen avgjorde var 2004 13,1 månader (12,6 månader 2003). Den genomsnittliga behandlingstiden för bostadsbidragsärenden var 11,4 månader, för folkpensionsärenden 11,6 månader, för studiestödsärenden 12,5 månader, för brottsskadeärenden 15,6 månader, för ärenden som gällde skada ådragen i militärtjänst 11,2 månader, för arbetsolycksfallsärenden 15,2 månader, för arbetspensionsärenden 13,1 månader och för ärenden som gällde utkomstskydd vid arbetslöshet 12,8 månader.

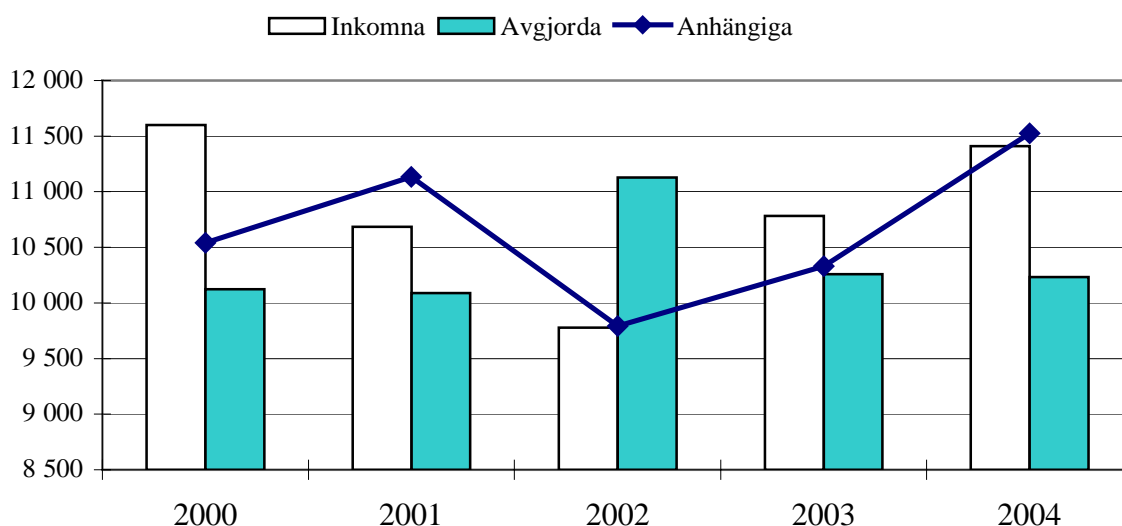
Det nyckeltal som anger resurshushållningen var 565 euro/avgjort ärende.

Inkomna ärenden. Under 2004 fick försäkringsdomstolen motta 11 411 nya rättskipningsärenden. Den största ökningen skedde i grupperna folk- och arbetspensionsärenden samt ärenden som gäller utkomstskydd vid arbetslöshet. Däremot minskade antalet studiestödsärenden.

Till 2005 överförda ärenden. Vid utgången av 2004 var 11 526 rättskipningsärenden anhängiga vid försäkringsdomstolen.

Muntliga förhandlingar. Under 2004 ordnade försäkringsdomstolen muntlig förhandling i 33 ärenden.

Antalet ärenden i försäkringsdomstolen 2000 - 2004

Försäkringsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Personalmängd (årsverken)	103	99	102	+ 3	99	+ 3

Försäkringsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Verksamhetsutgifter (1000 euro)	5 357	5 516	5 781	+ 5 %	5 870	- 2 %

Försäkringsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Avgjorda	11 128	10 259	10 234	0 %	11 800	- 13 %
Inkomna	9 777	10 782	11 411	+ 6 %	11 800	- 3 %
Anhängiga 31.12.2004	9 791	10 330	11 526	+ 12 %	10 330	+ 12 %

Försäkrings- domstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Produktivitet (avgöranden/ årsverke)	108	103	100	- 3 %	119	- 16 %
Resurshushålln. (euro/ avgörande)	481	538	565	+ 5 %	497	+ 14 %

Försäkrings- domstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Genomsnittlig behandlingstid (månader)	13,8	12,6	13,1	+ 0,5	11,5	+ 1,6

4.6 HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN

Resurser. Högsta förvaltningsdomstolens förverkligade verksamhetsutgifter var 8 miljoner euro år 2004. Av verksamhetsutgifterna var 80 procent löner och 12 procent hyror för verksamhetslokalerna.

Vid högsta förvaltningsdomstolen fanns under året 21 ordinarie domartjänster.

De förverkligade personalresurserna vid högsta förvaltningsdomstolen omfattade år 2004 sammanlagt 98 årsverken. Av årsverkerna hänförde sig 22 till domartjänster, 35 till föredragandetjänster och 41 till övriga tjänster.

Målsättningar. I statsbudgeten för 2004 uppskattades att högsta förvaltningsdomstolen 2004 skulle få ta emot ca 4 000 nya ärenden. Målsättningen var att ett lika stort antal ärenden skulle avgöras under året. I fråga om behandlingstiden sattes som mål att den genomsnittliga behandlingstiden skulle vara 8 månader för de ärenden som avgjordes 2004.

Avgjorda ärenden. Under 2004 avgjorde högsta förvaltningsdomstolen 3 848 rättskipningsärenden.

Av de avgjorda ärendena var 3 621 besvärs- eller besvärstillståndsärenden. De 227 övriga avgjorda ärendena var ansökningsärenden. I 68 procent av de avgjorda ärendena ändrades det överklagade beslutet inte. I 15 procent av avgörandena ändrades inte utgången i ärendet och i 12 procent av avgörandena ändrades det överklagade beslutet eller återförvisades ärendet till den lägre instansen. I 5 procent av ärendena avvisades ansökan om ändring utan prövning.

I ca 60 procent av de avgjorda 3 621 besvärs- och besvärstillståndsärendena gav högsta förvaltningsdomstolen ett materialrättsligt avgörande i sakfrågan. I ca 17

procent av de avgjorda 1 406 besvärstillståndsärendena bifölls ansökan om besvärstillstånd.

Under 2004 publicerade högsta förvaltningsdomstolen 124 årsboksavgöranden.

Dessutom publicerade högsta förvaltningsdomstolen på sin webbplats korta referat av andra avgöranden än de som valts ut för årsboken.

Den genomsnittliga behandlingstiden för de ärenden som högsta förvaltningsdomstolen avgjorde 2004 var 11,9 månader (11,0 månader 2003).

I statsbudgeten för 2004 avsedda beslut av stor betydelse för samhällsutvecklingen eller utvecklingen av regionerna är ofta beslut som förvaltningsdomstolarna fattar med tillämpning av markanvändnings- och bygglagen. Behandlingstiden för de ärenden som 2004 gavs i bygg- och planläggningsärenden var 10,1 månader (14,0 månader 2003). Den genomsnittliga behandlingstiden för de miljö- och vattenärenden som avgjordes under året var 18,2 månader (16,5 månader 2003).

Det nyckeltal som anger resurshushållningen var 2 145 euro/avgjort ärende.

Inkomna ärenden. Under 2004 fick högsta domstolen motta 3 719 nya rättskipningsärenden. Av dessa ärenden var 2 101 besvärärenden (56,5 procent) och 1 378 besvärstillståndsärenden (37,0 procent). De inlämnade ansökningsärendena var 240 (6,5 %) och gällde främst återbrytande.

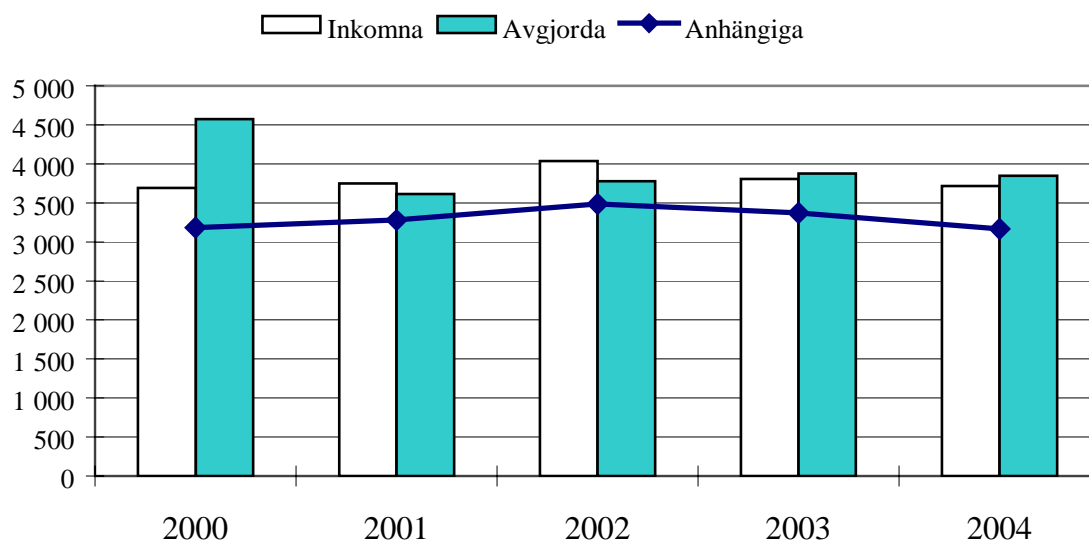
De största ärendegrupperna bland de inkomna besvär- och besvärstillståndsärendena var bygg-, planläggnings-, miljö-, vatten-, trafik- och vägärendena (26 procent), skatteärendena (21 procent) samt social-, hälsovårds- och sjukvårdsärendena (19 procent). Andra stora grupper av ärenden var utlänningsärendena (11 procent) samt kommunal- och tjänstemannaärendena (7 procent). Inom grupperna skedde inga större förändringar i antalet inlämnade ärenden.

Av de rättskipningsärenden som 2004 inlämnades till högsta förvaltningsdomstolen gällde 3 135, dvs. ca 84 procent beslut fattade av de allmänna regionala förvaltningsdomstolarna. I 63 av de under året inlämnade rättskipningsärendena var det frågan om beslut av marknadsdomstolen. Under året inlämnades till högsta förvaltningsdomstolen 5 ärenden som gällde återbrytande av försäkringsdomstolens beslut samt 100 rättskipningsärenden som gällde statsråds- eller ministeriebeslut.

Till 2005 överförda ärenden. Vid utgången av 2004 var 3 167 rättskipningsärenden anhängiga vid högsta förvaltningsdomstolen.

Muntliga förhandlingar och syneförrättningar. Under 2004 ordnade högsta förvaltningsdomstolen 2 muntliga förhandlingar och 2 syneförrättningar.

Antalet ärenden i högsta förvaltningsdomstolen 2000 - 2004

Högsta förvaltningsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Personalmängd (årsverken)	99	98	98	0 %	102	- 4 %

Högsta förvaltningsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Verksamhetsutgifter (1000 euro)	7 843	7 968	8 256	+ 4 %	8 412	- 2 %

Högsta förvaltningsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Avgjorda	3 778	3 879	3 848	-1 %	4 000	- 4 %
Inkomna	4 036	3 806	3 719	-2 %	4 000	- 7 %
Anhängiga 31.12.2004	3 486	3 372	3 167	-6 %	3 372	- 6 %

Högsta förvaltningsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Produktivitet (avgöranden/årsverke)	38	40	39	- 1 %	39	0 %
Resurshushålln. (euro/ avgjort ärende)	2 076	2 054	2 145	+ 4 %	2 103	+ 2 %

Högsta förvaltningsdomstolen	Förverkligats 2002	Förverkligats 2003	Förverkligats 2004	Ändring från år 2003	Prognos 2004	Förverkligats av prognosen 2004
Genomsnittlig behandlingstid (månader)	11,2	11,0	11,9	+ 0,9	8	+ 3,9

4.7 KVALITETSKONTROLL

Riksdagen godkände 22.12.2004 statsbudgeten för 2005. I fråga om domstolsväsendet konstateras följande på s. 121 (huvudtitel 25, kapitel 10, Domstolsväsendet, Förklaringsdelen).

”Domstolarnas resultatstyrning i fråga om fastställandet och utvärderandet av kvalitativa mål för rättskipningen utvecklas. För de allmänna domstolarnas del genomförs detta som ett samarbete mellan högsta domstolen och hovrätterna. Utvärderingen av förvaltningsprocessen och den växelverkan mellan förvaltningsdomstolarna som hänför sig till den utvecklas i enlighet med de riktlinjer som presenterats av en arbetsgrupp som tillsatts av högsta förvaltningsdomstolen.”

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsbudgeten (RP 56/2003 rd) konstateras på s. 47:

“Syftet med bestämmelserna om resultatstyrning och bokslutsrapportering är inte att ändra på befogenhetsfördelningen mellan myndigheter och i synnerhet inte att ingripa exempelvis i domstolarnas och åklagarmyndigheternas oavhängighet enligt grundlagen. I rättsvården är inte enskilda domstolsavgöranden eller åklagarnas åtalsprövning föremål för resultatstyrning och det är inte tillåtet att i resultatstyrningen ingripa i de judiciella myndigheternas utövande av domsrätt eller i deras åtalsprövning. I bokslutsrapporteringen börjar man därmed inte heller utvärdera eller kontrollera t.ex. de samhälleliga verkningarna av eller kvaliteten på enskilda domstolsavgöranden. Däremot är användningen av statliga medel på uppgifterna inom justitieförvaltningen och rättsvården föremål för resultatstyrning och bokslutsrapportering. Särskilt justitieförvaltningens uppgift att skapa ramar för en effektivt fungerande rättsvård kan och bör vara föremål för resultatstyrning.

Möjligheten att få rättsskydd och effektiviteten när det gäller att få detta är indikatorer på tillståndet i en rättsstat och samtidigt centrala mål för de samhälleliga verkningarna inom justitieförvaltningen till den del det gäller att skapa ramar. Domstolarna och åklagarväsendet har även administrativa uppgifter och dessutom ansvar för organiseringen av justitieförvaltningen och ledningen samt för organiseringen av sitt eget arbete. Dessa omständigheter omfattas utan hinder av oavhängigheten av redovisningsskyldigheten. Om kvalitetsledningen tas med särskilt som ett delområde inom resultaten möjliggör det att även andra än kvantitativa omständigheter och omständigheter som kräver behandlingstid beaktas vid resultatstyrningen och ger det möjligheter att utveckla resultatrapporteringen gällande rättsväsendet till ett rapporteringssystem som utvärderar hur väl ordnandet av de centrala institutionella ramarna och förfaringsätten utfaller och fungerar i förhållande till kostnaderna.”

Arbetsgruppen för utvecklandet av resultatstyrningen och planeringssystemet vid justitieministeriets förvaltningsområde sade på s. 21 i sin 28.10.2004 daterade (finskspråkiga) slutrapport att utgångspunkten för de sektorvisa förhandlingarna i domstolarna skall följa den princip som även lagen om statsbudgeten hänvisar till, nämligen att när det gäller domstolarnas rättskipning är det domstolsväsendet som har ansvaret för kvalitetsstyrningen. I de allmänna domstolarna skall de kvalitativa målen för utvecklingen av tingsrätternas slås fast vid hovrättspresidenternas sammanträden samt de kvalitetsdagar som ordnas för tingsrätterna i de enskilda hovrätternas domkretsar. För förvaltningsdomstolarna skall motsvarande tillvägagångssätt tillämpas vid överdomarnas sammankomster.

Som nedan under rubriken 4.8 ”Samarbetet inom förvaltningsdomstolssektorn” framgår, tillsattes 2004 inom ramen för förvaltningsdomstolarnas samarbetsprojekt en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda hurdana kvalitativa faktorer i förvaltningsdomstolarnas verksamhet som med beaktande av alla rättssäkerhetssynpunkter kan uppföljas. Om arbetsgruppens utredningsarbete och det system som behövs för uppföljningen av kvalitetsfaktorerna blir klart under 2005 och förvaltningsdomstolarnas chefsdomare beslutar om eventuella kvalitetsmål, blir det möjligt att följa med hur målen uppnås under verksamhetsåret 2006.

Det är svårt att definiera var gränsen går mellan kvalitetskontroll och normalt utvecklande av verksamheten, något som förvaltningsdomstolarna redan länge har varit sysselsatta med. Dock kan man anse att kvalitetskontroll innebär att man längre ut definierar vilka verksamhets- och arbetsätt som skall betraktas som goda, uppställer mål för hur verksamhets- och arbetsmetoderna skall utvecklas samt följer upp hur dessa mål uppnås. När förvaltningsdomstolarna ökar sitt samarbete inom kvalitetskontrollen, gäller det att samtidigt minnas att domstolarna också är sinsemellan oberoende rättsinstanser. Möjligheten att söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen garanterar att de regionala förvaltningsdomstolarnas avgöranden i rättskipningsärenden blir enhetliga på riksnivå.

4.8 SAMARBETET INOM FÖRVALTNINGSDOMSTOLSSEKTORN

Den förvaltningsprocessuella domstolsorganisationen har under några år undergått stora reformer. Stabiliseringen av förvaltningsdomstolsorganisationen, högsta förvaltningsdomstolens grundlagsenliga skyldighet att övervaka rättskipningen samt den statliga reformen av resultatstyrningen och redovisningsskyldigheten fanns i bakgrunden när högsta förvaltningsdomstolen våren 2004 påbörjade ett projekt för att klarlägga samarbetet inom förvaltningsdomstolssektorn samt utreda hur övervakningen av rättskipningen kunde utvecklas inom högsta förvaltningsdomstolens behörighetsområde.

Som en del av samarbetsprojektet ordnade högsta förvaltningsdomstolen en Förvaltningsdomstolsdag i Helsingfors universitets solennitetssal 15.11.2004 och bjöd in alla domare och föredragande från högsta förvaltningsdomstolen, de regionala förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen. Sammanlagt 340 personer deltog. Under tidigare år har högsta förvaltningsdomstolen i sina egna lokaler ordnat motsvarande rådplägningsdagar. Dessa har dock haft en mera begränsad utformning.

Projektet hänför sig till det samarbete som redan i årtionden har pågått mellan domstolarna på förvaltningsrättskipningens område. Följaktligen innebar projektet inte att ett helt och hållet nytt samarbete inleddes, utan dess syfte var att utreda verksamhetsmodeller som i framtiden kan utnyttjas för att öka, systematisera och fördjupa samarbetet mellan förvaltningsdomstolarna. Projektet redovisades i en promemoria, som 22.12.2004 publicerades på högsta förvaltningsdomstolens webbplats. I promemorian beskrivs hur en serie årliga evenemang och händelser håller på att uppstå inom ramen för förvaltningsdomstolssektorns samarbete.

För den vidare beredningen tillsattes i projektet fyra arbetsgrupper. Den första arbetsgruppen utreder hurdana kvalitativa faktorer i förvaltningsdomstolarnas verksamhet som med beaktande av alla rättssäkerhetssynpunkter kan uppföljas. Förvaltningsdomstolarna kan tillgodogöra sig resultaten av en sådan kvalitativ utvärdering när de utvecklar sin verksamhet. Vidare kan resultaten av denna kvalitativa utvärdering beaktas vid förhandlingarna om förvaltningsdomstolarnas resurser. Den andra arbetsgruppen utreder hurdana i statens budgetförslag för 2005 avsedda mål för behandlingstiderna som kan ställas i förvaltningsdomstolarnas verksamhet, när alla rättssäkerhetssynpunkter beaktas. Den tredje arbetsgruppen utreder förvaltningsdomstolarnas utbildningsbehov och möjligheterna att utveckla och öka deras utbildningssamarbete. Den fjärde arbetsgruppen utreder hur högsta förvaltningsdomstolen i samband med sina avgöranden av rättskipningsärenden eller på annat sätt kan samla information om kvaliteten hos förvaltningsdomstolarnas beslutsprocesser i syfte att utveckla deras verksamhet.

4.9 DE ALLMÄNNA FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS DIARIEREFORM

Under 2004 färdigställdes ett nytt gemensamt formulär för diarieföringen av ärendena i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det togs i bruk 1.1.2005. En enhetlig diarieföring av de allmänna förvaltningsdomstolarnas, dvs. de regionala förvaltningsdomstolarnas och högsta förvaltningsdomstolens rättskipningsärenden innebär att det i framtiden blir lättare att för olika ärendegrupper följa med t.ex. den sammanlagda behandlingstiden i de bägge domstolsinstanserna. Å andra sidan torde reformen göra det svårare att framöver jämföra uppgifterna för 2005 och tiden därefter med de statistiska uppgifterna från tidigare år.

5 UNDESKRIFT

Innehållet i denna verksamhetsberättelse behandlades 1.3.2005 vid ett chefsdomarsammanträde, i vilket deltog högsta förvaltningsdomstolens president samt överdomarna från de regionala förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Helsingfors 13.4.2005

Pekka Hallberg
President i högsta förvaltningsdomstolen

6 KONTAKTUPPGIFTER

Helsingfors förvaltningsdomstol

Bangårdsvägen 9, Helsingfors
PB 120, 00521 Helsingfors
Telefon 010 36 42000
Telefax 010 36 42079
E-post helsinki.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Tavastehus förvaltningsdomstol

Raatihuoneenkatu 1, Tavastehus
PB 640, 13111 Tavastehus
Telefon 010 36 64600
Telefax 010 36 42269
E-post hameenlinna.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Kouvola förvaltningsdomstol

Kauppalankatu 43 C, Kouvola
PB 401, 45101 Kouvola
Telefon 010 36 42300
Telefax 010 36 42350
E-post kouvola.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Uleåborgs förvaltningsdomstol

Isokatu 4, Uleåborg
PB 189, 90101 Uleåborg
Telefon 010 36 42800
Telefax 010 36 42841
E-post oulu.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Kuopio förvaltningsdomstol

Maaherrankatu 21, Kuopio
PB 1744, 70101 Kuopio
Telefon 010 36 42500
Telefax 010 36 42501
E-post kuopio.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Vasa förvaltningsdomstol

Korsholmsesplanaden 43, Vasa
PB 204, 65101 Vasa
Telefon 010 36 42611
Telefax 010 36 42760
E-post vaasa.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Rovaniemi förvaltningsdomstol

Valtakatu 17, Rovaniemi
PB 8112, 96101 Rovaniemi
Telefon 010 36 42900
Telefax 010 36 42995
E-post rovaniemi.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Åbo förvaltningsdomstol

Lasarettsgatan 2-4, Åbo
PB 32, 20101 Åbo
Telefon 010 36 42400
Telefax 010 36 42414
E-post turku.hao@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Ålands förvaltningsdomstol

Torggatan 16, Mariehamn
PB 31, 22101 Mariehamn
Telefon 010 36 50265
Telefax 010 36 50252
E-post aland.fd@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi

Försäkringsdomstolen

Lönrotsgatan 13 C, Helsingfors
PB 338, 00121 Helsingfors
Telefon 010 36 43200
Telefax 010 36 43100
E-post vakuutusoikeus@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi/vakuutusoikeus/

Marknadsdomstolen

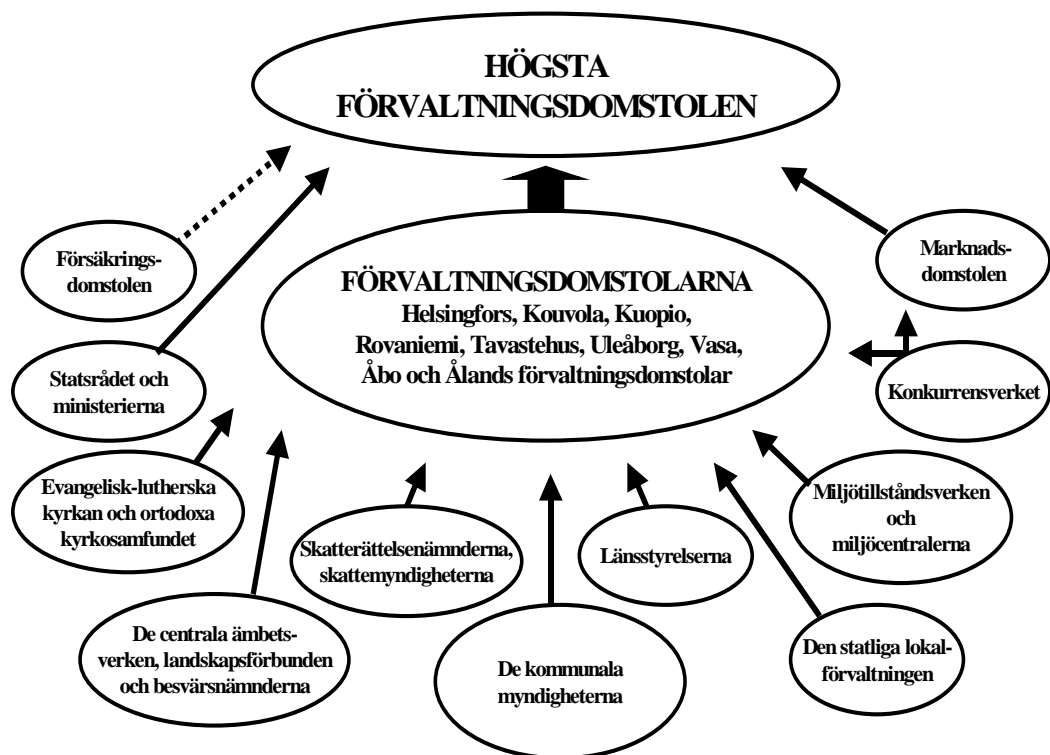
Skillnadsgatan 1 - 3, Helsingfors
PB 118, 00131 Helsingfors
Telefon 010 36 43300
Telefax 010 36 43314
E-post markkinaoikeus@om.fi
Webbplats www.oikeus.fi/markkinaoikeus/

Högsta förvaltningsdomstolen

Unionsgatan 16, Helsingfors
PB 180, 00131 Helsingfors
Telefon 010 36 40200
Telefax 010 36 40382
E-post korkein.hallinto-oikeus@om.fi
Webbplats www.hfd.fi

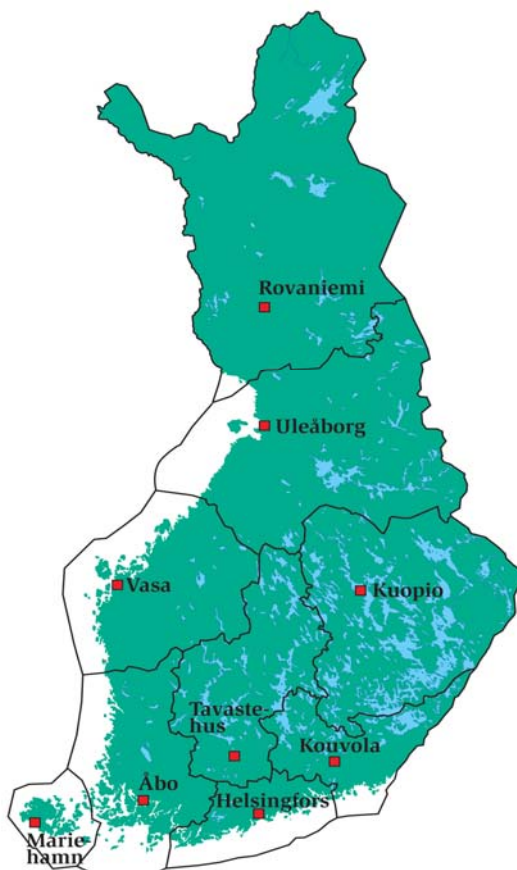
Bilaga 1

Schema över förvaltningsdomstolssystemet

Bilaga 2

De regionala förvaltnings- domstolarnas domkretsar

Bilaga 3

De regionala förvaltningsdomstolarnas nyckeltal 2004

För Ålands förvaltningsdomstol ingår uppgifterna huvudsakligen i de allmänna domstolarnas och arbetsdomstolens gemensamma verksamhetsberättelse.

	2000	2001	2002	2003	För- verkl. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004	För- verkl. /prog.
Personal (årsv.) sammanlagt	411	427	432	426	427,2	1,1	427,5	-0,3
Helsingfors förvaltningsdomstol	126	131	134	132	133,5	1,7	133,0	0,5
Tavastehus förvaltningsdomstol	53	53	53	52	51,1	-1,0	50,5	0,6
Kouvola förvaltningsdomstol	23	26	28	30	31,1	1,2	30,5	0,6
Kuopio förvaltningsdomstol	36	46	46	46	45,6	-0,4	46,0	-0,4
Uleåborgs förvaltningsdomstol	30	30	30	29	28,4	-0,1	28,0	0,4
Rovaniemi förvaltningsdomstol	17	16	17	16	15,9	0,4	16,0	-0,1
Åbo förvaltningsdomstol	53	54	54	53	53,0	-0,3	52,5	0,5
Vasa förvaltningsdomstol	74	73	70	69	68,7	-0,3	71,0	-2,3
	2000	2001	2002	2003	För- verkl. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004	För- verkl. /prog.
Verksamhetsutgifter (1000 €) sammanlagt	20 929	22 537	24 128	24 883	26 021	5 %	26 032	0 %
Helsingfors förvaltningsdomstol	6 054	6 477	7 024	7 220	7 680	6 %	7 664	0 %
Tavastehus förvaltningsdomstol	2 745	2 854	3 016	3 111	3 146	1 %	3 190	-1 %
Kouvola förvaltningsdomstol	1 125	1 322	1 634	1 782	1 856	4 %	1 873	-1 %
Kuopio förvaltningsdomstol	1 886	2 395	2 563	2 656	2 731	3 %	2 830	-3 %
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 481	1 556	1 635	1 637	1 713	5 %	1 655	4 %
Rovaniemi förvaltningsdomstol	906	938	1 005	1 031	1 063	3 %	1 082	-2 %
Åbo förvaltningsdomstol	2 716	2 925	3 066	3 174	3 285	3 %	3 338	-2 %
Vasa förvaltningsdomstol	4 015	4 070	4 186	4 271	4 546	6 %	4 400	3 %
	2000	2001	2002	2003	För- verkl. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004	För- verkl. /prog.
Avgjorda ärenden sammanlagt	18 217	18 440	19 842	21 236	21 101	-1 %	20 300	4 %
Helsingfors förvaltningsdomstol	7 213	6 744	7 318	8 163	8 016	-2 %	7 500	7 %
Tavastehus förvaltningsdomstol	2 459	2 619	2 611	2 602	2 664	2 %	2 600	2 %
Kouvola förvaltningsdomstol	1 052	1 099	1 353	1 542	1 520	-1 %	1 550	-2 %
Kuopio förvaltningsdomstol	1 771	2 299	2 124	2 297	2 504	9 %	2 350	7 %
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 201	1 096	1 262	1 266	1 258	-1 %	1 300	-3 %
Rovaniemi förvaltningsdomstol	669	626	686	794	701	-12 %	700	0 %
Åbo förvaltningsdomstol	2 158	2 222	2 578	2 580	2 481	-4 %	2 400	3 %
Vasa förvaltningsdomstol	1 694	1 735	1 910	1 992	1 957	-2 %	1 900	3 %

	2000	2001	2002	2003	För- verk. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004 /prog.	För- verkl. /prog.
Inkomna ärenden sammanlagt	20 076	20 393	21 714	20 836	21 049	1 %	21 110	0 %
Helsingfors förvaltningsdomstol	7 637	7 373	8 040	8 171	8 317	2 %	8 100	3 %
Tavastehus förvaltningsdomstol	2 636	2 807	2 683	2 621	2 720	4 %	2 600	5 %
Kouvola förvaltningsdomstol	1 349	1 477	1 629	1 424	1 360	-4 %	1 450	-6 %
Kuopio förvaltningsdomstol	2 361	2 303	2 313	2 318	2 402	4 %	2 300	4 %
Uleåborgs förvaltningsdomstol	1 300	1 278	1 340	1 221	1 287	5 %	1 300	-1 %
Rovaniemi förvaltningsdomstol	669	686	808	717	739	3 %	700	6 %
Åbo förvaltningsdomstol	2 281	2 540	2 864	2 260	2 310	2 %	2 400	-4 %
Vasa förvaltningsdomstol	1 843	1 929	2 037	2 104	1 914	-9 %	2 260	-15 %
	2000	2001	2002	2003	För- verkl. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004 /prog.	För- verkl. /prog.
Anhängiga 31.12.2004 sammanl.	11 440	13 340	15 202	14 784	14 726	0 %	15 594	-6 %
Helsingfors förvaltningsdomstol	4 750	5 318	6 033	6 021	6 322	5 %	6 621	-5 %
Tavastehus förvaltningsdomstol	1 596	1 784	1 851	1 882	1 935	3 %	1 882	3 %
Kouvola förvaltningsdomstol	838	1 242	1 518	1 404	1 254	-11 %	1 304	-4 %
Kuopio förvaltningsdomstol	1 662	1 659	1 878	1 900	1 818	-4 %	1 850	-2 %
Uleåborgs förvaltningsdomstol	595	777	853	803	829	3 %	803	3 %
Rovaniemi förvaltningsdomstol	245	300	416	338	375	11 %	338	11 %
Åbo förvaltningsdomstol	967	1 307	1 602	1 309	1 135	-13 %	1 309	-13 %
Vasa förvaltningsdomstol	787	953	1 051	1 127	1 058	-6 %	1 487	-29 %
	2000	2001	2002	2003	För- verkl. 2004	Jfr med föreg.	Prognos 2004 /prog.	För- verkl. /prog.
Genomsnittl. behandlingstid för ett avgörande (mån.) sammanl.	6,5	8,0	8,0	9,4	8,8	-0,6	8,5	0,3
Helsingfors förvaltningsdomstol	7,2	8,8	8,3	10,3	9,3	-1,0	9	0,3
Tavastehus förvaltningsdomstol	7,2	8,3	7,4	8,7	9,0	0,3	8	1,0
Kouvola förvaltningsdomstol	6,5	9,2	11,0	11,6	12,3	0,7	10	2,3
Kuopio förvaltningsdomstol	6,2	9,0	9,8	10,3	9,7	-0,6	9	0,7
Uleåborgs förvaltningsdomstol	5,4	6,4	7,6	8,1	7,7	-0,4	8,5	-0,8
Rovaniemi förvaltningsdomstol	5,1	5,3	5,9	7,1	6,1	-1,0	7	-0,9
Åbo förvaltningsdomstol	5,4	5,9	7,0	8,4	7,0	-1,4	7,5	-0,5
Vasa förvaltningsdomstol	5,4	6,6	6,1	7,0	7,1	0,1	7,5	-0,4

Bilaga 4

Genomsnittlig behandlingstid för 2004 avgjorda ärenden i de olika regionala förvaltningsdomstolarna och de största ärendegrupperna (i månader)

	Samtliga ärenden	Bygg- och miljöärenden	Vatten- ärenden	Kommunal- ärenden	Social- och hälsovårds- ärenden
Helsingfors förvaltningsdomstol	9,3	9,6		11,0	6,0
Tavastehus förvaltningsdomstol	9,0	10,7		8,5	5,9
Kouvola förvaltningsdomstol	12,3	12,2		14,7	8,2
Kuopio förvaltningsdomstol	9,7	15,7		13,6	4,8
Uleåborgs förvaltningsdomstol	7,7	8,1		9,1	5,8
Rovaniemi förvaltningsdomstol	6,1	5,8		6,9	4,2
Åbo förvaltningsdomstol	7,0	8,3		6,8	5,0
Vasa förvaltningsdomstol	7,1	8,9	11,0	10,1	3,2
Sammanlagt	8,8	10,3	11,0	10,4	5,4
Ändring jfr med 2003 (mån.)	-0,6	-0,5	(...)	-0,4	-0,2

	Utlännings- ärenden	Skatte- ärenden	Tull- och accis- ärenden	Mervärdes- skatte- ärenden	Övriga ärenden
Helsingfors förvaltningsdomstol	9,0	15,2	11,9	14,7	7,4
Tavastehus förvaltningsdomstol	5,5	11,9			9,0
Kouvola förvaltningsdomstol	9,5	19,8			12,6
Kuopio förvaltningsdomstol	6,3	18,7			11,6
Uleåborgs förvaltningsdomstol	7,8	13,1			5,3
Rovaniemi förvaltningsdomstol	2,8	7,9			7,5
Åbo förvaltningsdomstol	6,2	9,0			6,5
Vasa förvaltningsdomstol	2,0	9,4			5,1
Sammanlagt	8,9	13,2	11,9	14,7	7,9
Ändring jfr med år 2003 (mån.)	-0,4	0,3	-8,2	2,3	0,6